

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 539/2013-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 5. novembra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti P., s. r. o., B., zastúpenej obchodnou spoločnosťou W., s. r. o., B., v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. A. W., pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Žilina č. k. 2 C/9/2012-92 z 5. novembra 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti P., s. r. o., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. apríla 2013 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti P., s. r. o., B. (ďalej len „sťažovateľka“), pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv

a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) č. k. 2 C/9/2012-92 z 5. novembra 2012.

Z obsahu sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že sťažovateľka sa žalobou podľa § 80 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) o ochranu dobrej povesti právnickej osoby doručenou okresnému súdu 22. decembra 2011 domáhala, aby sa

- A. (ďalej len „žalovaná“) zdržala akýchkoľvek vyjadrení, informácií a iných tvrdení týkajúcich sa vylúčenia sťažovateľky z tejto organizácie,
- uverejnenia ospravedlnenia v denníku S. za to, že v jeho vydaní z 3. augusta 2011 žalovaná uviedla nepravdivú informáciu, že sťažovateľku vylúčila ako svojho člena,
- zaplatenia primeraného zadost'učinenia v sume 1 €.

Na pojednávaní konanom 7. júna 2012 právny zástupca sťažovateľky dodatočne predložil predmetný novinový článok, pričom uviedol, že okresný súd by mal vec posúdiť v kontexte celého článku. Na otázku sudcu, či je v súčasnosti sťažovateľka naďalej združená v žalovanej, odpovedal, že nie je. Podľa jeho názoru bola sťažovateľka zo žalovanej vylúčená neprávoplatne, avšak v tejto súvislosti z jej strany nebol podaný žiadny návrh. Uvedené pojednávanie bolo odročené na 10. september 2012 pre účely oboznámenia sa sudcu s novinovým článkom.

Podaním doručeným okresnému súdu 2. júla 2012 právny zástupca sťažovateľky reagoval na priebeh vykonaného pojednávania, pričom navrhol zmeniť, resp. rozšíriť pôvodný petit o:

- určenie, že sťažovateľka nebola vylúčená zo žalovanej,
- ďalšie ospravedlnenie sa žalovanej sťažovateľke za to, že v liste z 25. mája 2011 adresovanom Z. uviedla nepravdivú informáciu, že sťažovateľku vylúčila ako svojho člena.

V závere tohto podania sťažovateľka uviedla, že navrhovaný určovací petit nie je petitom podľa § 80 písm. c) OSP, keďže sa dotýka právnej skutočnosti, ktorá nie je právom ani právnym vzťahom, a teda nie je potrebné preukazovať naliehavý právny záujem na žiadanom určení.

Po zmene právneho zástupcu sťažovateľka vo vyjadrení z 31. októbra 2012 modifikovala svoj určovací nárok tak, aby okresný súd určil, „že žalobca je členom žalovaného“, čo odôvodnila tým, že ide o žalobu podľa § 80 písm. c) OSP o určenie, že tu je právny vzťah, pretože je nepochybné, že vzťah medzi právnickou osobou a jej členom je vzťahom právnym. Existenciu naliehavého právneho vzťahu na tomto určení sťažovateľka odôvodnila tým, že v danej veci jednak neprichádza do úvahy žaloba o plnenie a jednak neexistuje (okrem domáhania sa ochrany dobrej povesti právnickej osoby, čo je však iné právo) iný spôsob riešenia sporu medzi účastníkmi konania a opačný výklad by viedol k odmietnutiu spravodlivosti a z hľadiska ústavne garantovaného práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 a nasl. ústavy a čl. 36 a nasl. listiny k ústavne nekonformnému výkladu práva. Určenie členstva žalobcu v žalovanom pritom nepochybne bude viesť k definitívnemu odstráneniu stavu právnej neistoty spočívajúceho v tom, či žalobca je členom žalovaného a či žalovaný je oprávnený verejne rozširovať vyjadrenia o vylúčení žalobcu zo žalovaného.

Okresný súd uznesením č. k. 2 C/9/2012-92 z 5. novembra 2012 návrh sťažovateľky na zmenu návrhu nepripustil (§ 95 ods. 2 OSP) s odôvodnením, že výsledky doterajšieho konania nemajú žiaden podklad pre konanie o zmenenom návrhu.

Sťažovateľka v sťažnosti namietala, že napadnutým rozhodnutím okresného súdu bola porušená zásada zákazu denegatio iustitiae, pretože okresný súd sa bezdôvodne odmietol zaoberať požadovanou zmenou návrhu.

Z ustanovení § 95 ods. 2 OSP vyplýva, že súd nepripustí zmenu návrhu, ak by výsledky doterajšieho konania nemohli byť podkladom pre konanie o zmenenom návrhu. Súd nepripustí zmenu návrhu ani v prípade, ak by na konanie o zmenenom návrhu bol vecne príslušný iný súd. V takom prípade pokračuje súd v konaní o pôvodnom návrhu po právoplatnosti uznesenia.

Podľa názoru sťažovateľky „obe vyššie uvedené podmienky pripustenia zmeny návrhu v tomto prípade splnené sú“, a preto považuje napadnuté rozhodnutie okresného

súdu za nezákonné. Právny záver uvedený v tomto rozhodnutí je v rozpore so skutkovým stavom veci. Okresný súd nepostupoval v súlade s príslušnými stanoveniami Občianskeho súdneho poriadku a porušil právo sťažovateľky na spravodlivý súdny proces, keďže nedodrжал zákonom ustanovený procesný postup v súdnom konaní, čím došlo aj k odopretiu spravodlivosti, keď sa v rozpore so zákonom odmietol rozšírením žaloby zaoberať. Vydaním predmetného rozhodnutia došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ústavy a čl. 36 listiny a práva podľa čl. 6 dohovoru.

Sťažovateľka v petite žiadala, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 Listiny základných práv a slobôd a právo na spravodlivé prejednanie jeho záležitosti podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Uznesením Okresného súdu Žilina zo dňa 05. 11. 2012, č. k. 2 C/9/2012-92, porušené bolo;

2. Uznesenie Okresného súdu Žilina zo dňa 05. 11. 2012, č. k. 2 C/9/2012-92 sa zrušuje a vec sa Okresnému súdu Žilina vracia na ďalšie konanie;

3. Okresný súd Žilina je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy konania vrátane trov právneho zastúpenia.“

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú je preto možné považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, II. ÚS 70/00, I. ÚS 56/03, IV. ÚS 59/03).

Vzhľadom na to, že sťažovateľka v petite nekonkretizovala svoje základné právo uvedením príslušného odseku čl. 46 ústavy a čl. 36 listiny, ústavný súd podľa obsahu sťažnosti ustálil, že predmetom sťažnosti je námietka porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu č. k. 2 C/9/2012-92 z 5. novembra 2012, ktorým podľa § 95 ods. 2 OSP nepripustil návrh sťažovateľky na zmenu ňou podaného návrhu. Sťažovateľka vo svojej sťažnosti

argumentovala v podstate tým, že v jej veci došlo k odopretiu spravodlivosti, keď sa okresný súd v rozpore so zákonom odmietol rozšírením jej návrhu zaoberať.

V relevantnej časti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia okresný súd uviedol:

„Vzhľadom na dokazovanie, ktoré vyplynulo z prvého pojednávania, právny zástupca navrhovateľa žiadal zmenu celého návrhu. Podľa názoru súdu nie je možné, aby na základe vykonaného dokazovania z prvého pojednávania postupne účastníci konania menili svoje návrhy, ktoré by svedčili v ich prospech. Návrh, ktorý je podávaný na súd, musí byť od samého začiatku zrozumiteľný, musí obsahovať všetky ustanovenia a splňať všetky náležitosti v zmysle § 42 ods. 1 a nasl. O. s. p. Pokým takýto návrh obsahuje všetky náležitosti, súd o ňom koná a rozhoduje. Nie je však prípustné, aby v rámci konania navrhovateľ, alebo ďalší účastník, vzhľadom na vykonané dokazovanie, pokým to nie je opodstatnené, menil a žiadal o zmenu návrhu, ako to bolo v tomto prípade, keď dokonca navrhovateľ sa úplne iným návrhom domáhal určenia, že je členom odporcu. Súd nepripustí zmenu návrhu, ak by výsledky doterajšieho konania nemohli byť podkladom pre konanie o zmenenom návrhu... Výsledky doterajšieho konania nemajú žiaden podklad pre konanie o zmenenom návrhu... Súd takúto zmenu návrhu nemohol pripustiť a návrh na zmenu nepripustil.“

Ústavný súd konštatuje, že napadnuté rozhodnutie nie je meritórne ani konečné rozhodnutie, dôsledkom ktorého by bolo právoplatné skončenie veci, prípadne zastavenie súdneho konania.

Dispozícia účastníka konania, ktorou chce meniť svoj návrh, nie je neobmedzená. Zmenený návrh je vo svojej podstate novým návrhom, o ktorom rozhoduje súd v tom istom (pôvodnom) konaní. Je na rozhodnutí súdu, či pripustí alebo nepripustí zmenu návrhu. Pokiaľ by výsledky doterajšieho konania nemohli byť podkladom na konanie o zmenenom návrhu, súd zmenu nepripustí a po právoplatnosti uznesenia pokračuje v konaní o pôvodnom návrhu. Posúdenie, aké sú výsledky doterajšieho konania a či tieto môžu alebo nemôžu byť podkladom na konanie o zmenenom návrhu, patrí do výlučnej právomoci všeobecného súdu. Súd pri svojej úvahe dbá najmä na hospodárnosť konania. Je to práve

všeobecný súd, ktorý by o prípadnom zmenenom návrhu konal a rozhodoval, a preto nie je úlohou ústavného súdu hodnotiť, či doterajšie výsledky konania môžu alebo nemôžu byť podkladom na konanie o zmenenom návrhu (m. m. I. ÚS 20/2013).

Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03).

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu k porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy by došlo vtedy, ak by komukoľvek bola odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, predovšetkým ak by všeobecný súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu fyzickej osoby alebo právnickej osoby (II. ÚS 8/01), alebo ak by v prípade opravných konaní všeobecný súd odmietol opravný prostriedok alebo zastavil o ňom konanie bez toho, aby ho meritórne preskúmal a rozhodol o ňom v spojitosti s napadnutým súdnym rozhodnutím, o čo však v danej veci nejde.

Okresný súd rozhodol vo veci sťažovateľky spôsobom, s ktorým sťažovateľka síce nesúhlasí, ale jeho rozhodnutie bolo dostatočne odôvodnené, na základe vlastných myšlienkových konštrukcií, ktoré ústavný súd nie je oprávnený ani povinný nahrádzať. Ústavný súd nezistil také účinky, ktoré by signalizovali príčinnú súvislosť napadnutého rozhodnutia okresného súdu s namietaným porušením sťažovateľkou označených práv. Vzhľadom na podstatu základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie, a už citované dôvody podanej sťažnosti okresný súd nemohol tým, že využil svoje oprávnenie dané mu § 95 ods. 2 OSP pri rozhodovaní o nevyhovení pripustenia zmeny návrhu, porušiť základné právo sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Na základe uvedeného preto ústavný súd sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. novembra 2013